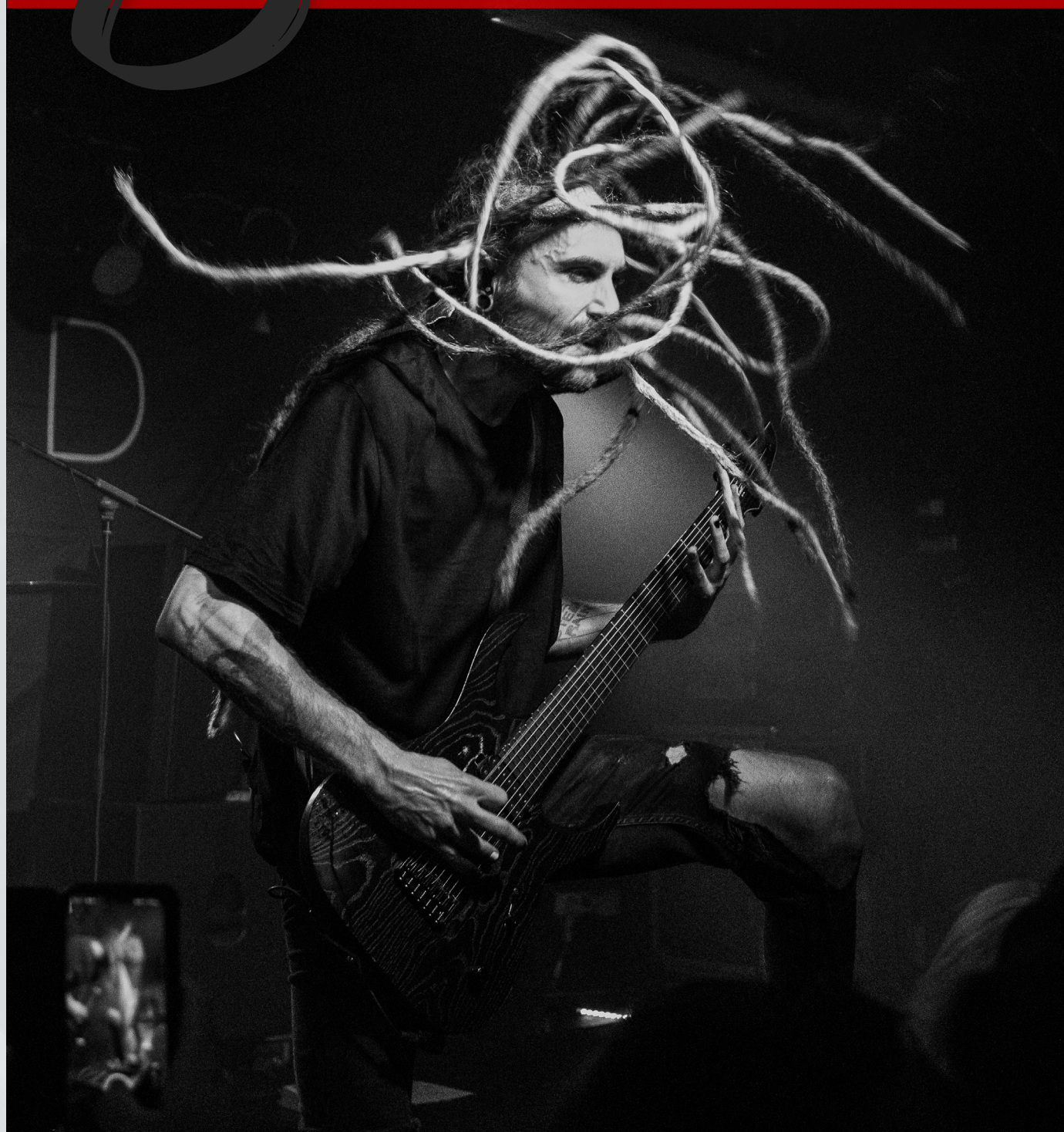


Scena

LETO 8, ŠT. 3, NOVEMBER 2022



KAZALO:

2

MANU CHAO V KRANJU

4

POLETNO FESTIVALJENJE
PO EVROPI - KAŽIPOT

8

LAYERJEVA HIŠA
NEUKROČEN VERZ

10

ČAROBNA NARAVA IN
ZDRAVILNE RASTLINE

12

VESTAX VČERAJ,
VEZTAX DANES

16

GLASBA V MESTU
RAGGALUTION

18

TOMAŽ ŠTULAR - BORDO
IZGUBLJENI

19

ULIČNA GALERIJA
BILO JE NEKOČ V
SOVJETSKI ZVEZI

20

BASEN PLEŠASTI MUC

21

TURBO GALERIJA

22

OBUJAMO SPOMINE

24

STRIP »Z DRUŽABNO
(ALI OSAMELJENO
IGRO) NAD MAČKA«

V KRANJ JE PRIŠEL PREBUJATI NEMRTVE

Manu Chao in nihče drug, namreč. Na letnem, pred dežjem pokritem prizorišču kranjskega Gradu Khislstein, je nastopil pred večstoglavo množico. Jasno je, da so vstopnice pošle že vsaj dva tedna pred napovedanim koncertom in seveda je tisti večer moralo tudi deževati, saj mora biti za uporniški koncert scena v soskladju z vsebino in za to doživetje si je bilo treba vse skupaj izboriti.

Besedilo, ki oglašuje njegovo sveže-aktualno koncertno turnejo po naših in okoliških krajih, se je glasila nekako takole:

»Pred nami je francosko-španski glasbenik, pevec, kitarist, kantavtor, producent, poliglot, popotnik in politični aktivist, ki je prodal na milijone albumov in napolnil tudi največje stadione po vsem svetu. Manu Chao je legenda in ikona protestniškega kantavtorstva na meji med punkom, rockom, skajem, reggaejem, salso in uporniškimi pesmimi, v katerih riše izzive današnjega sveta, od imigracije do potrošništva in globalizacije. Od ustanovitve prve skupine Mano Negra leta 1987 do danes je posnel nešteto hitov, ki so se povzpeli na vrh lestvic predvsem v evropskih in latinskoameriških državah, kot so Clandestino, Bongo Bong, Me Gustas Tu, Mala Vida in številne druge. Ne glede na to, ali nastopa s skupino Mano Negra, Radio Bemba ali La Ventura, sta vzdušje in energija na njegovih koncertih tako rekoč povsem brez primerjave.

Pod trenutnim projektnim imenom El Chapulin se skriva Manu Chao bodisi povsem sam ali v spremljavi akustičnih glasbenikov; brez zvezdniškega pridiha, brez stotisočglave množice in praviloma na manjših prizoriščih, ki so razprodana v hipu. V Kranju se v akustični zasedbi predstavlja skupaj s kitaristom Lucianom Eduardom Falicom in dolgoletnim glasbenim partnerjem – tolkalcem Philippeom Teboulom (alias Garbancito, članom Mano Negra in Radio Bemba).«

Bil je torej september in po dolgih mesecih neznosne poletne vročine brez kapljice dežja smo pridno stali v predolgi vrsti pred vhodom na koncertno prizorišče, nad glavami pa držali dežnike, ki so nam jih prikladno pospravili v garderobo in nas za vsak slučaj za to nagradili z žepno pelerino, ki smo jo pozneje lahko vzeli s sabo domov. Izkazalo se je, da je bilo za velikost prizorišča obiskovalcev vsekakor preveč, kar je oteževalo in podaljševalo čas obiskov stranišč in pultov s pijačo, nerodno je bilo sredi množice tudi nemoteče kaditi cigarete, tobak in marihuano, spričo česar je nekaj obiskovalcev sprva rahlo negotovalo. Vse pa je bilo pozabljeno, ko se je koncert naposled le pričel. Manu nas je pozdravil z »Dober večer, Kranj!« Ritmi rumba so v naslednjem hipu preplavili prostor in nas mamljivo povabili v svet živahnosti in ljubečega uporništva.

Malček je bilo škoda, ker povečini nihče izmed nas ni tekoče razumel vseh bogatih besedil, tako da smo lahko ponavljali melodijo le, ko je šlo za krajše refrene ali ritmične medmete, so se pa našli tudi oboževalci, ki so očitno znali večino besedil na pamet! Postalo me je sram, ker jih sam nisem znal prav veliko.

Da se nekako oddolžim sebi in temu zapisu, sem izbral košček besedila enega izmed svetovno znanih hitov, besedila, skozi katerega lahko dobimo približno predstavo o vrednotah, ki jih vseskozi z glasbo in aktivizmom zagovarja in udejanja Manu Chao:

CLANDESTINO

Solo voy con mi pena
Sola va mi condena
Correr es mi destino
Para burlar la ley
Perdido en el corazón
De la grande Babylon
Me dicen el clandestino
Por no llevar papel

Pa' una ciudad del norte
Yo me fui a trabajar
Mi vida la dejé
Entre Ceuta y Gibraltar
Soy una raya en el mar
Fantasma en la ciudad
Mi vida va prohibida
Dice la autoridad

NEVIDNI*

Prihajam skupaj s kaznijo,
Tako se me obsoja,
Beg je moja usoda;
Da bi zavedel zakon,
Izgubljen v srcu
Velikega Babilona.
Kličejo me Clandestine*
Brez osebnih dokumentov

V mesto na severu
Odšel sem za delom,
Življenje pustil za seboj
Med Ceuto in Gibraltarjem,
Sem kakor veslo v morju,
Kakor duh v mestu,
Moje življenje je prepovedano,
Tako zapovedujejo oblasti.



● Foto: Primož Pičulin

Manu Chao je rojen v Franciji, po očetu pa je španskih oz. natančneje baskovskih korenin. V njegovih besedilih se prepletajo številni jeziki: španski, francoski, angleški, portugalski, arabski in galicijski, kar mu daje težo svetovljana, vsled česar je dobro sprejet med ljudmi različnih kultur, ras in narodov. Tudi na sedanji turneji se poslužuje pretežno ritma rumba, za katerega pravi, da vedno vžge. Kot zanimivost naj povem še, da mi je v pogovoru zaupal, da v zadnjih letih veliko raje igra akustično kitaro kakor pa električno, kar sam zelo toplo pozdravljam. Nekaj obiskovalcev se je sprva balo, da bo akustična izpeljava delovala duhamorno, ker akustične zasedbe take pač pretežno tudi so. Ampak če priznamo, da je z uporabo električnega »kick« bobna pod stopalom spremljajočega kitarista, ki je bil glasno ozvočen, v resnici šlo po prepričanju nekaterih za rahlo goljufijo, je pri tem šlo za povsem dobrodošlo poživitev, ob kateri je sleherna depresija dobila močno preganjavico.

Nenavadno se je zdelo tudi, da koncert, ki je trajal dobri dve uri, ni imel nobene vnaprej pripravljene t.i. set liste – zaporedja skladb. Nabor bolj ali manj poznanih skladb je nedvomno obsežen, a to vsekakor kaže na izkušnost in kilometrino nastopanja pred občinstvom, ki jo premorejo le redki glasbeniki. Manu Chao je pozneje povedal, da to naredi glasbenika na odru bolj zburjenega in bolj v stiku s tem, kje je in kaj počne; kljub kakšni bežni opazki, da je v trenutkih, ko se morda še ni dodobra odločil, kateri komad bo sledil v nadaljevanju, kot prehodno mašilo uporabil kak refren ali vzklike iz skladb, ki so sicer že bile odigrane ali pa celo tiste, ki niso bile na tem koncertu, ne prej in ne potem.

MEDGENERACIJSKI PREPAD

Opazka, ki me vzporedno vznemirja že nekaj časa, pa usmerja fokus na publiko. Ta je bila pretežno srednjih let in zelo malo je bilo mladih (pod mejo 30 let). Od marsikoga, ki je zdaj v svojih zgodnjih dvajsetih, sem pozneje slišal, da niti ne vedo, kdo je Manu Chao. Te stvari nad mojo *bučo* rišejo en velik oblak, poln osuplega brezbesedja: »(?!?)«. Tu namreč ne gre za neke metuzaleme, kot so npr. Gipsy Kings, The Doors, Rage Against The Machine, Šifrer ipd., ki se jih radostno spominjajo le še naše prababice in pradedki, temveč gre za glasbenika, ki je svoje največje hite spisal v tem tisočletju. Gre za popularno, neobskurno glasbo, ki se žanrsko samo nežno dotika alternativnih zvrsti, je mladostniško uporniška, živa in aktualna za svet, v katerem živimo. Gre tu za fenomen, ki je doma samo pri nas, ali mladina po svetu tudi več ne ve, kdo je Manu Chao?

Na koncu se je poslovil s: »Hvala, Kranj!« ●

Alex Kodek

POLETNO FESTIVALJENJE PO EVROPI – KAŽIPOT

Jesenski dež je počasi že odplaknil občutke poletne sproščenosti, s spomini na dogodivščine pa si bomo lahko grela srca v temnih zimskih dneh. Marsikdo se je v vročih mesecih odpovedal mirnemu poležavanju pod senco kakšnega drevesa in se odpravil na festival, ki je lahko, roko na srce, kar intenziven podvig.

Beseda festival ima latinski izvor, katere pomeni se povezujejo s pojmi prazničnosti – nevsakdanjosti, radosti in živahnosti. Povezujemo jo tudi z množičnostjo, obiljem in številčnostjo ljudi.

Tu se bomo osredotočili na glasbene festivale, torej večdnevne dogodke, kjer se zgoščeno odvije večje število koncertov različnih izvajalcev. Namenjeni so lahko eni zvrsti glasbe, na primer metalu, elektronski glasbi, bluesu, lahko pa gre za mešanico različnih žanrov.

Kranjčani, ki so se jih letos udeležili bodisi kot gosti bodisi kot delavci, so z menoj delili svoje izkušnje, nasvete in informacije, ki so lahko pomembne pri odločitvi, ali se odpraviti na določen festival. V članku se bomo spustili na potovanje po evropskih festivalih: Raut Oak Fest (Nemčija), Nova Rock (Avstrija), Tomorrowland (Belgija) ter Metaldays in Overjam (Slovenija).

RAUT OAK FEST – URŠA MALI:

»**ALLRIGHT, ALLRIGHT, ALLRIGHT!** Pač, na Rautu se ti lahko zgodi tako *bolana* scena, da ti na rojstni dan igra tvoj najljubši bend, Left Lane Cruiser, posvetijo ti komad, po špilu pa še skupaj nazdraviš s pelinkovcem. "Hell of a festival!"«

Je bil to tvoj prvi obisk tega festivala?

Ne, drugi. Bila sem že leta 2019.

Zakaj si se odločila prav zanj?

Predvsem zaradi zvrsti glasbe – garažni blues rock. Pa tudi zaradi vrhunske prve izkušnje leta 2019, ko smo šli z ekipo in nam je bilo mega.

Kakšna so bila tvoja pričakovanja, kaj je bilo drugače?

Ker je bila prva izkušnja izjemna, sem seveda imela visoka pričakovanja tudi zdaj. In glej – ni bilo nič drugače. Opazila sem razširitev menija za hrano – letos so dodali vegansko izbiro, kar je pohvalno. Edino »line-up« bendov je bil malo drugačen, saj sem jih prvo leto poznala več, prav tako je bilo več legend bluesa. Letos sem poznala le enega, ostalo sem na festivalu slišala prvič. Ampak tudi to je dobro.

Kje si bila nastanjena?

V kampu. Ta je bil prostorsko dovolj velik za vse obiskovalce. Od šotorov, kombijev in avtodomov. Bila sem navdušena nad tem, da si imel lahko v kampu svoj avto poleg šotora. Zelo priročno!

Je festival ob vodi? Kako pomemben faktor je to zate?

Festival je približno 10, 15 minut peš (odvisno od *zmačkanosti*) oddaljen od jezera. Tam je nekaj metrov javne plaže, jezero je po bavarsko prijetno in lepo urejeno. Meni osebno je voda zelo pomemben faktor,

predstavlja mi možnost osvežitve, nabiranja energije in lažjega preživljanja poletnih temperatur. Če primerjam z Drops, kjer letos v bližini ni bilo vode, sem ta festival veliko lažje preživela.

Kako si bila zadovoljna s/z:

Kvaliteto in ceno hrane ter pijače:

Cene so primerne za Nemčijo. Dobro, kvalitetno bavarsko pivo v steklenici, prvih nekaj celo z njihovim logom, je stalo 4 evre. Na festivalu si od alkoholnih pijač dobil le pivo ali vino v buteljki, ki je stalo 15 evrov, žganih pijač pa ni bilo. Lahko pa imaš v kampu in na prizorišču svojo pijačo. Od hrane ponujajo bavarske klobase v kajzerici, tudi kaj veganskega se najde. Zadnji dan je vedno tradicionalni bavarski zajtrk z bavarsko klobaso in senfom ter pšeničnim pivom. Pa lokalci v nošah pridejo.

Čistočo festivalskega prostora, čistočo *dixijev*:

Glede čistoče je vse odlično. Glede na to, da vso pijačo dobiš v steklu in da na koncu festivala na tleh ni bilo niti ene *glazovne*, ti že to veliko pove. Pepelniki so bili na voljo povsod, drugače pa je imel vsak kadilec svojega. *Dixiji* so bili redno praznjeni, WC papir je bil vedno na voljo. Vsak obiskovalec je pospravljaj za sabo, zato po odhodu iz kampa na travniku sploh ni bilo videti, da je bil tam festival.

Dostopom do vode/tuša/trgovine:

Tuša ni. Samo jezero. Trgovina z nujnimi stvarmi je oddaljena 10 minut peš, večja trgovina 10 minut z avtom.

Glasbo/nastopajočimi:

Glasba je bila vrhunska. Kombinacija uveljavljenih in neveljavljenih surovih garažnih bluesov in gorečih rokenrolov, ne manjka pa tudi stoner rocka. Ponavadi je »line-up« sestavljen od bolj v *izi* bluesa, vmesnih rockovskih,

grunge in punkovskih bendov, konča pa se ali s hudim stoner rockom ali surovim garažnim bluesom. Izkušnja z bendi je še toliko bolj posebna, saj večinoma ostanejo še kakšen dan, se družijo z nami, kaj spišejo, se pogovarjajo. Vsi so tam s srcem in dušo, vsi smo pravi tovariši.

Obvezna oprema?

Voda, »low-ride« stolček pa dovolj tobaka.

Najljubši špil?

King Buffalo in The Bobby Lees.

Kaj mora imeti festival, da rečeš: »Ja, sem se bom pa definitivno še vrnila«?

Valda mora imet hudo *musko*. Biti mora toliko majhen, da brez problema plešeš pred odrom. Najbolj pomembno pa je, da so ljudje »chill«, solidarni in avtonomni.

Si še kje bila letos poleti?

Na Drops festivalu.

NOVA ROCK FESTIVAL – TIMI BOBNAR

»TO JE ŽIVLJENJE! Če si ljubitelj festivalov in rad potuješ, potem moraš obiskati ta festival!«

Je bil to tvoj prvi obisk tega festivala?

Ne, četrti.

Zakaj si se odločil prav zanj?

Ker je na tem festivalu kljub vročini in prizorišču brez sence neverjetno vzdušje. Čeprav se na prvi pogled vstopnica zdi draga, dobiš za ta denar veliko več. Če greš samo na dva »main« benda, imaš karto pokrito.

Kakšna so bila tvoja pričakovanja, kaj je bilo drugače?

Po vseh COVID-19 ukrepih sem pričakoval, da ne bo več enako kot ponavadi, ampak kot vsako leto me Nova Rock preseneti. Obiskovalci so bili še vedno sproščeni, za organizacijo pa sploh nimam besed. Vsako leto je kaj novega, hodiš po festivalu in vedno odkriješ nekaj novega.

Je festival ob vodi? Kako pomemben faktor je to zate?

Na srečo ni ob vodi, nahaja se sredi polja v Nickelsdorfu. Mislim, da je odvisno od tega, kako festival deluje. Če ni zanimivih bendov, ki igrajo čez dan, seveda pogrešaš nek prostor, kjer lahko zabiješ čas in ti med tem ni prevroče.

Kako si bil zadovoljen s:

Kvaliteto in ceno hrane/pijače:

Cene se kar solidne, prav tako kvaliteta hrane. Sredi kampa stoji Hofer, kjer lahko kupiš hrano po normalni ceni. Pred trgovino so postavljeni BBQ žari, kjer si lahko hrano zastonj spečeš, dobiš pa še kartonast krožnik, pribor, kruh in omakice. Seveda so tam tudi ponudniki že pripravljene hrane, cene obrokov se vrtijo med 5 in 15 evri, ameriški hotdog recimo stane 8 evrov. Pločevinka piva v trgovini stane 1,50 evra, na prizorišču pa je cena za pol litra 6 evrov. Najdražji so koktejli, cene se vrtijo med 8 in 25



evrov, slednja je na primer cena za liter koktejla Loing island ice tea.

Čistočo festivalskega prostora, čistočo dixijev:

Na tem festivalu so *dixiji* zelo redki, saj imajo večinoma stranišča na splakovanje, katere redno čistijo. Festival je na maso ljudi presenetljivo čist, saj vsi pazijo, kam mečejo smeti.

Dostopom do vode/tuša/trgovine:

Voda je dostopna vsem, saj imajo veliko točk, kjer si jo lahko natočiš. V dopoldanskem času so za tuše in trgovino malce daljše vrste. Popoldan pa vse poteka normalno. Tuši so odprti 24 ur, trgovina pa samo čez dan.

Glasbo/nastopajočimi:

Na festivalu imaš vse žanre glasbe. Pop, metal, reggae, techno ... Veliko je rock glasbe. Nastopajoči se vsakič potrudijo, kot da je to njihov zadnji koncert.

Kaj mora imeti festival, da rečeš: »Ja, sem se bom pa definitivno še vrnil«?

Dobro organizacijo, ljudi, ki so vedno za zabavo, zanimiv »lineup«, ki se ne ponavlja vsako leto, ter da je vse dostopno vsakemu.

Obvezna oprema?

Voziček, bulerji, lepilni trak – »silver tape«.

Najljubši špil?

Five Finger Death Punch.

Kje si še bil letos poleti?

Metaldays in Brutal Assault.

Kot vsak festival ima tudi ta nekaj slabih lastnosti: če nimaš dobro pritrjenega šotora, se lahko zgodi, da ga sploh ne najdeš več. Ko tam začne pihati, vse leti po zraku. Nam je že prvi dan podrlo polovico kampa.

TOMORROWLAND – NEŽKA KUKEC:

»N.E.P.O.Z.A.B.N.O.!

Tomorrowland je zagotovo eden najboljših, najbolje organiziranih festivalov elektronske glasbe na svetu, ki ponuja nepozabno doživetje od začetka, ko na dom prejmeš paket z zapestnico/vstopnico, do samega konca, ko te na odhodnem letališču pričaka še zadnji DJ in te pospremi na letalo ... 15 odrov, najboljši svetovni DJ-i, performerji, obiskovalci iz celega sveta, vrhunsko izpeljan dogodek, občutek svobode, magije in pravljичnosti. Kot pravi moto: **LIVE TODAY. LOVE TOMORROW. UNITE FOREVER.**«



Je bil to tvoj prvi obisk tega festivala?

Ja.

Zakaj si se odločila prav zanj?

Nad festivalom me je v prvi vrsti navdušil mož Iztok, ki ga je letos obiskal že tretjič. Tomorrowland sem preko njega spoznala in spremljala že več let in sem bila vedno popolnoma navdušena, prevzeta. Letos pa je splet okoliščin nanese tako, da se mi je uresničila velika želja – obiskati Tomorrowland tudi v živo!

Kakšna so bila tvoja pričakovanja, kaj je bilo drugače?

Pričakovanja so bila velika, a so se več kot izpolnila! Nepozaben, magičen in neverjeten dogodek, ki preplavi dušo in srce. Še vedno sem pod vtisi.

Kje si bila nastanjena?

V hotelu.

Je festival ob vodi? Kako pomemben faktor je to zate?

Destinacija festivala je v bistvu park v mestu Boom v Belgiji, ki ga spremenijo v magičen svet Tomorrowland. Lahko bi rekla kar Disneyland za odrasle. Faktor vode zame ni tako pomemben.

Kako si bila zadovoljna s:

Kvaliteto in ceno hrane/ pijače:

Kvaliteta hrane in pijače je na zelo visokem nivoju – vse je zelo okusno, prav tako je poskrbljeno za vse

okuse, od gurmanskih, vegan-skih, vegetarijanskih jedi, do kulinarike s celega sveta. Gene so precej visoke, vse plačuješ s posebno Tomorrowland zapestnico, na kateri je čip, kamor si naložiš denar. Festival ima svoj denar, imenujejo se Pearl-i. Eno veliko pivo (4 dcl) stane 3,75 Pearllov, kar je 6,26 evra.

Čistočo festivalskega prostora, čistočo dixijev:

Glede na tone obiskovalcev so WC-ji zelo čisti, prav tako je zaposlenih ogromno ljudi, ki skrbi-

jo za čistočo, WC papir, ...

Dostopom do vode/tuša/trgovine:

Voda je pitna tudi na WC-jih, prav tako se dobi na vsaki postaji s pijačo, kar pa je praktično na vsakem vogalu. Tuša znotraj festivala nisem zaznala (zato so tu hoteli in kamp Dreamville, kjer so ljudje nastanjene), živilske trgovine kot take prav tako znotraj prizorišča ne boste našli. Tu so postaje s hrano, pijačo, stojnice in trgovine s Tomorrowland izdelki – majice, spominki, brisače, vsakodnevni pripomočki, prav tako boste našli pošto, kjer lahko oddate razglednice, tattoo studije, ipd.

Glasbo/nastopajočimi:

10 od 10!

Obvezna oprema?

Dobra volja, državna zastava in telefon (za slike in posnetke, s katerimi se napajaš še dolge mesece). Sicer pa brez osebne dokumenta in obleke tudi ne gre, hehe.

Najljubši špil?

Dj-a W&W.

Kaj mora imeti festival, da reče: »Ja, sem se bom pa definitivno še vrnila«?

Poleg hude glasbe še tisto magijo, ki te preplavi: občutek svobode, odlično organizacijo in odnos ljudi/zaposlenih, ki ga na Tomorrowlandu ne morem prehvaliti.

Si še kje bila letos poleti?

Na morju na Hvaru.

METALDAYS IN OVERJAM – UROŠ ZUPAN:

»A lahko v indijski angleščini? Verigudmajfrend!

Ko delaš s tremi indijci, je vedno zanimivo. Poznajo recimo 300 angleških besed, pa še te v njihovem narečju, "capsicum" je recimo paprika, ni "pepper". Na metalu sem delal kot rezalec zelenjave in v petih dnevih sem zrezal štiristo kilogramov čebule. Na Overjamu pa sem stregel hrano in ni lepšega, kot nahraniti lačno in skajeno glavo, ker je to hvaležnost posebne vrste.«



Zakaj si se odločil za delo na festivalu?

Moj prijatelj, ki je šef indijske restavracije Maharaja v Ljubljani, je pred petimi leti objavil novico na Facebooku, da išče pomočnika v kuhinji na festivalu, in od takrat sem del ekipe Maharaje. Med festivalom se imaš super, delaš približno 14 ur dnevno, zraven pa še žuraš in za to te še plačajo.

Je bil to tvoj prvi obisk tega festivala?

Ne, na Metaldays-ih sem delal četrtrič, na Overjamu in Punk Rock Holiday-u sem bil pa lani obiskovalec.

Kakšna so bila tvoja pričakovanja, kaj je bilo drugače?

V bistvu sem že vedel, kaj pričakovati, tako da ni bilo nekih presenečenj. So pa vedno nove posodobitve, predvsem v postavitvi kuhinje, novih pripomočih in raznih stvarih, ki pripomorejo k udobju. Recimo, vsakič si naredimo drugačen »chill-out« kotichek za ekipo.

Kje si bil nastanjen?

Vsi delavci smo nastanjeni v »worker« kampu, v katerem ni gneče, je stalno varovan in ima malo lepše WC-je, kot za ostale obiskovalce.

Je festival ob vodi? Kako pomemben faktor je to zate?

Da, festival je ob reki Soči, kar je ključno pri uspešnosti festivala, saj se obiskovalci in delavci hodijo vanjo hladiti. No, jaz sem letos v vodo skočil samo dvakrat, ker ni bilo več časa. Je pa reka Soča glavna atrakcija festivalov v Tolminu. »Floatanje« je glavni šport – spustiš se na vrhu kampa in medtem ko te reka odnaša do sotočja malo nižje, v miru in dobri družbi spiješ pivo, šabeso in ostale napitke.

Kako si bil zadovoljen s:

Kvaliteto in ceno hrane/pijače:

Glede na to, da smo imeli pivo iz Hoferja, ki ga je častil

šef, sem zelo zadovoljen. Pri hrani pa na festivalu deluje blagovna izmenjava med delavci. Prideš do konkurence, poveš iz kje si in vprašaš, če bi kaj jedli, jim to prineseš, oni pa ti v zameno prav tako pripravijo kar želiš. Festivalskih kartic namreč nismo uporabljali. Večinoma sem jedel hrano, ki smo jo prodajali, ker je bila okusna in na vrhunskem nivoju.

Čistočo festivalskega prostora, čistočo dixijev:

Zdi se mi, da je bilo za čistočo na splošno dobro poskrbljeno.

Dixiji za delavce so vedno čisti, ne pa tako kot za obiskovalce, kjer morajo najprej malo pomešati vsebino, da je prostor še za njihov dodatek.

Dostopom do vode/tuša/trgovine:

Delavci s tem nimamo težav. Večinoma smo šli v trgovino peš in z mini vozičkom. Se paše malo sprehoditi in odklopiti glavo od dela ter se čuditi folku, kaj jim dela.

Najljubši špil?

V bistvu sem imel čas iti na samo en koncert na vsakem festivalu. Na metalu so bili to Jinjer, kjer me je očarala pevka, ki super poje in še growla, pa njihov bobnar, ki je imel res dodelan zvok. Na Overjamu pa sem si vzela čas, da sem šel poslušati prijatelje Raggalution. Super so ga pokal in se spopadali z ozvočenjem, ki ni delalo pravilno, ker je bil pred njihovim špilom malo večji naliv.

Obvezna oprema?

Dober šotor in spalka, preveč oblačil, ki ti jih ni prav škoda, poživila po lastni izbiri.

Kaj mora imeti festival, da rečeš »Ja, sem se bom pa definitivno še vrnil«?

Kul vajb, lepo okolico in dobre bende.

Si še kje bil letos poleti?

Ja, bil sem kuhar na taborjenju, veliko sem kolesaril in imel koncerte.

Upam, da ste ob branju začutili navdušenje mojih sogovornikov, morda obudili svoje spomine, pridobili nove informacije ali se celo odločili za udeležbo na kakšnem festivalu. Se vidimo! •

Gaja Basaj

NEUKROČEN verz

Konec septembra se je v Layerjevi hiši odvil tretji festival neukročnega verza – Medvrsticami. Iz dvodnevne festivala je letos prerastel v štiridnevno pestro dogajanje s pogovori, predstavitvami novoizdanih knjig, spoznavanjem založništva, delavnicami, koncertom in tekmovanjem v slam poeziji.

V Layerjevi založbi je od nastanka leta 2018 izšlo deset knjižnih zbirk – med njimi so pesniške zbirke pesnic Andreje Kosec in Mirjam Dular ter pesnika Andraža Poliča, zborniki poezije Iskanja, Zadnja vaja in Reke, zbornik spominov Kluba ljubiteljev glasbe ter zbirka kratkih zgodb Vračanja. Delovanje založbe je nastalo iz uvida potrebe, da mesto in okolica potrebujeta prostor, kjer se pisana umetniška beseda lahko izrazi izven sten domov in lastnih misli. Da postane skupni imenovalec skupnosti, ki se na novo ustvari ali pa se na novo (spet) poveže.

Literarni dogodki ob 8. februarju, ki vsako leto odprejo začetek sezone umetniškega ustvarjanja v Layerjevi hiši, se skozi leto odvijajo v luči napovedi festivala, ki v Kranj prinese izbor dogodkov, ki opevajo neukročni verz.

Letos smo spoznali založbo Črna skrinjica, ki se obetavno podaja na založniško sceno, v svojih izdajah podpira tako izvirno kot prevodno poezijo ter pesniško teorijo. Iskanje mladih in še ne odkritih talentov, glasnega poetičnega izraza in nagovarjanje tabuiziranih tem so le nekateri od elementov, ki najbolj očitno krasijo »celulozo« Črne skrinjice, kot se izrazi urednik Dejan Koban.



Na festivalu so v pogovoru s sodelujočimi predstavili antologijo mladih pesnic in pesnikov pod naslovom Bog si ga **** na nas (Črna Skrinjica 2022), v kateri enajst peres na enajst načinov išče poti, kako živeti današnjo realnost, utemeljeno na prekarosti, kako se prebiti skozi vse mogoče ovire in stopiti na pot samostojnega življenja.



Prej omenjeni pesnik, Andraž Polič, je v sodelovanju z dramskim igralcem Primožem Pirnatom predstavil uglasbeno poezijo iz njegove zbirke Kirka na Jadranu (Layerjeva Založba 2022), premierno pa je bil predvajan tudi kratki poetični film z istim naslovom kot zbirka. Odisejada od Trsta do Dubrovnika v času in prostoru, pesnitev Jadranu, ki je poznan ljubiteljem lepote in iskalcem svobode, kot izraz nostalgije starejših in novih zgodb mladih v poetičnem filmu poleg branja pesmi in glasbene podlage dobijo tretjo dimenzijo – vizualno podobo realnih mest, po katerih se spreha ali pluje Poličev poetičen izraz.



Ker je iskanje novih poti in območij, kamor verz lahko zaide, glavna ideja festivala, se je prva delavnica preimenovala v impro recital občinstva – udeleženci so prinesli zaključene verze in iz njih ustvarjali nove sveto-ve poezije. Je novonastala realnost, ki jo ustvarijo udeleženci delavnice s svojimi verzi, skupek individualnih delov ali se elementi prepletejo v nedeljivo celoto?

Koncert skupine Haiku Garden je festival ponel iz pripovedno obarvane v glasbeno smer, pionirji slovenskega shoegaza, ki so na lovu za lastnim noisepopoidnim izrazom, ne sprejemajo kompromisov v svoji poetiki, kar smo lahko doživeli na fuziji zvoka in svetlobe v Stolpu Škrlovec. Na

novem, njihovem drugem albumu, s hitrejšimi ritmi in intenzivnejšo zvočno podobo še bolj suvereno spajajo vplive postpunka, krautrocka, shoegaza in noisa.

Album *Loose Contacts / Tense Present* je plod iskanja, invencije in reinvencije ter končnega odkritja. Je album nasprotij, ki odraža dvoličnost sedanjosti. Gre za pripoved o času, ko se odnosi med ljudmi spreminjajo, nasprotja med njimi pa se poglobljajo. Je neposredna zvočna podoba, ki obiskovalca koncerta še bolj kot glasba s prvega albuma skupine Haiku Garden, udari naravnost »in your face«.

Na festivalu smo spoznali tudi trenutno produkcijo slovenske uporniške poezije, natančneje zbirko *H2SO4* (Beletrina 2022), ki sta jo v pogovoru bolj poglobljeno predstavila dr. Igor Saksida in Masayah. 21-letnica iz Ankarana, ki deluje pod umetniškim imenom Masayah, si je knjigo s pomočjo urednika, dr. Saksida, ki je redni profesor na Univerzi v Ljubljani in Koprju ter je neumorni raziskovalec klasične poezije in literarni zgodovinar, zamislila kot delo, ki povezuje svet poezije s svetom urbane kulture mladih, od klasičnega rapa do trapa. Pomemben del knjige so spremni zapisi, komentarji in spomini, v katerih 34 različnih bralcev komentira izhodiščna besedila. Med njimi najdemo številna znana imena, ki izstopajo na področjih glasbe, gledališča, literature, gospodarstva, filozofije in novinarstva, pa tudi dijake in študente. Igor Saksida ob tem dodaja: »Zbirka slovenske uporniške poezije *H2SO4* zajema pesmi intimnega uporništva in komentarje, ki so jih napisali posameznice in posamezniki, izstopajoči iz okvirov varne, predvidljive vsakdanjosti. Zajema pa tudi odlične aktualizacije klasičnih in sodobnih pesniških sporočil, ki so jih prispevali slovenski raperji različnih slogovnih usmeritev. Uporniška



• Foto: Maša Pirc

poezija mladih, generacije, ki se je rodila v dobo interneta in časov pred njim ne pozna, je divja, neulovljiva, eklektična, razpuščena, svobodna. V njej mrgoli grafitov, fotografij, QR kod, čačk, pack, komentarjev, risbic, nekateri deli tekstov so podčrtani ali obkroženi, kot da bi jo pred vami v roke dobil že kak zagret upornik, zato je izkušnja branja presenetljiva, navdušujoča, vsaka stran razkrije nekaj novega in norega.«

Zadnji festivalski dan je potekala delavnica z aktualnim državnim prvakom v slam poeziji, Maticem Ačkom, kjer smo spoznali osnove slamanja in širše ustvarjalno polje nastopanja s poetičnim izrazom. Kogar zanima to področje, se nam lahko javi, da mu v prihodnosti pošljemo informacije o delavnicah, predavanjih, dogodkih in ostalih vsebinah. Sobotni večer smo namenili vrhuncu festivala, na tekmovalnem večeru v slam poeziji smo izbrali gorenjski predstavnici za državno prvenstvo. Letos sta to postali – po tesni bitki in sedmih vrhunskih nastopih – Ana Štular in Nika Gamser, ki je bila tudi zmagovalka večera.

Nenazadnje, a vendar najpomembneje pa je, da festival pušča za sabo sled v okolju, kjer nastaja in živi. Zato so udeleženci in obiskovalci – verjetno pa tudi kdo od mimoidočih z ulice – ustvarili dva ulična panoja velikega formata na Tomšičevi pred vhodom v Layerjevo hišo. Tam so verzi. Vsak svoj zaključen svet, a skupaj nedeljiva celota poezije.

Ne čakajte na festival naslednje leto, pridružite se nam na literarno obarvanih dogodkih tudi do takrat! Verz je in bo ostal neukročen. •

**Neža Mlakar
Layerjeva hiša**

ČAROBNA NARAVA IN ZDRAVILNE RASTLINE

Jesen je tu in z njo svež veter ter hladna meglena jutra, ki so tako melanholična in prelepa hkrati. Jesen pa prinese tudi prehlade in podobna obolenja. Bolj ko se učim, berem in raziskujem o zdravilnih rastlinah, bolj jih ljubim in bolj jasno mi je, kako neverjetno čarobna je narava. In kako zelo nam lahko pomaga!

Preden predstavim nekaj teh čudovitih rastlin, pa še nekaj pomembnih informacij.

Sami nikoli ne nabirajmo rastlin, če jih ne poznamo in jih med seboj ne razlikujemo, raje se najprej pridružimo izkušeni osebam z znanjem. Preden začnemo z uživanjem, se prepričajmo, da je uporaba za nas varna in se v primeru hujših težav posvetujmo z zdravnikom.

Idealno bi bilo, če bi zdravilne rastline posadili kar doma na vrtu. Tako bi se lahko več divjih pustilo v naravi, na vrtu pa bi lažje nadzorovali rastne pogoje, vedeli kakšna je zemlja, koliko je mesto onesnaženo in se izognili zamenjavi rastline s kakšno drugo. Ker pa vsak nima te možnosti in ker nekatere rastline na vrtu ne uspejo, se včasih odpravimo k njim v naravo. Na začetku jih hodimo le obiskovati, opazovati in spoznavati.

Vedno pazimo, da ne nabiramo zaščitene in/ali ogrožene vrste. Nabiramo le tiste dele rastline, katere potrebujemo, ne režemo cele in je ne pulimo s korenino vred.

Nikoli ne poberejo vseh rastlin, vedno jih vzamemo le nekaj, da se le-ta lahko širi in raste naprej. V nasprotnem primeru bi lahko na enem mestu povsem izginila, še posebej, če bi poškodovali korenine. Enako velja za nabiranje semen – vedno pustimo nekaj rastlin, ki semenijo, da se rastlina lahko zasaadi in naslednje leto zopet zraste. Nabiramo v neonesnaženih predelih.

Pazimo, da rastlin ne poteptamo, da smo nežni in spoštljivi. Vedno smo hvaležni.

Naberemo le toliko, kot potrebujemo in uporabimo, rastline in njihovi plodovi so namreč tudi hrana divjim

živalim. Moje mnenje je, da nam bodo rastline najbolj pomagale, če jih bomo res spoštovali in jih spoznali.

Zdravilne rastline nam lahko pomagajo s krepitvijo imunskega sistema, s preprečevanjem okužbe in lajšanjem simptomov bolezni.

Katere so torej tiste, ki nam lahko pomagajo?

Pri splošni krepitvi imunskega sistema in lajšanju simptomov bolezni nam lahko pomagajo ameriški slamnik, velika kapucinka, črni bezeg in česen, če jih omenim le nekaj.



AMERIŠKI SLAMNIK (*Echinacea purpurea*)

Uporabljamo ga v času, ko imamo oslabilen imunski sistem ali smo v družbi ljudi, ki so bolni, saj ameriški slamnik deluje imunostimulirno. Ima tudi protivneten in protimikroben učinek ter pomaga pri simptomih prehlada in gripe, saj lajša simptome bolezni. Prav tako lahko preprečuje samo okužbo. V zdravilne namene se uporablja mešanica cvetov, listov in korenin, največkrat v obliki tinkture, ki jo jemljemo po kapljicah. Pijemo lahko tudi čaj.

Priporočam uporabo do 10 dni, potem naredimo kratek premor (nekje 14 dni), zato da se naš imunski sistem ne navadi na učinek, saj bi s tem ta postal manjši.

Posebna opozorila: Uporaba ameriškega slamnika se odsvetuje osebam s progresivnimi sistemskimi motnjami, avtoimunskimi boleznimi, osebam z imenskimi pomanjkljivostmi, imunosupresijo in boleznimi belih krvnih celic. Prav tako se svetuje previdnost atopičnim bolnikom.

VELIKA KAPUCINKA (*Tropaeolum majus*)

Kapucinka nam pomaga pri podpori imunskega sistema in pri obolenju dihal, simptomih gripe in bronhitisa, deluje kot antiseptik (naravni antibiotik) ter razkužuje dihala. Vsebuje tudi veliko vitamina C. Uporabni so cvetovi, listi in še zeleni plodovi. Kapucinko je najbolje uporabiti svežo. Lahko jo

dodajamo solatam, če pa želimo kapucinko shraniti za zimo, lahko iz nje pripravimo pesto. Prav tako se iz kapucinke pripravlja zeliščna tinktura.

Posebna opozorila: Ne priporoča se osebam z želodčnimi ali črevesnimi razjedami.

ČRNI BEZEG (*Sambucus nigra*)

Črni bezeg je dober za dihalo, pri kašlju in za lajšanje simptomov prehlada. Ima protivnetno, protivirusno in antioksidativno delovanje. Prav tako deluje diaforetično, torej pospešuje potenje. Pomaga nam krepiti imunski sistem in lajša simptome prehlada in gripe, sploh na začetku obolenja.

POZOR! Plodove črnega bezga nikoli ne uporabljamo sveže, ampak jih pred uporabo vedno toplotno obdelamo, saj so rahlo strupeni. Uporabljamo le cvetove in zrele plodove. Cvetove posušimo in pripravimo v obliki poparka, zrele plodove brez vejic in stebelc pa pred uporabo dobro prekuhamo. Lahko jih pripravimo v obliki marmelade, sirupa ali zdravilnega terjaka.

Posebna opozorila: Lahko vpliva na delovanje imunosupresivnih zdravil in kortikosteroidov.

ČESEN (*Allium sativum*)

Česen je antivirotik, deluje protivirusno ter učinkuje kot antibiotik. Pomaga pri obolenju dihal, pri gripi in prehladu. V te namene je najbolje uživati kar svež česen, lahko pa uživamo tudi česnovno tinkturo.

Posebna opozorila: Nekateri ljudje ga težje prenašajo. Sicer pa ni priporočljiv za osebe, ki jemljejo zdravila za redčenje krvi ali so tik pred operacijo. Vsaj kak teden pred operacijo naj bi prekinili z uživanjem česna in česnovih pripravkov, saj redči kri in preprečuje nastajanje krvnih strdkov.

ŠIPEK (*Rosa canina*)

Plodove šipka uporabljamo za dvig odpornosti, saj vsebujejo veliko vitamina C. Največkrat se uporablja v obliki čaja in marmelad, ker pa se vitamin C s segrevanjem zmanjša, je najbolje uživati kar nesegete mlete plodove.

Ko kašljamo in nas boli grlo, se po pomoč lahko obrnemo na materino dušico in timijan, lučnik, gozdni slezenovec in slez, ozkolistni trpotec, islandski lišaj ter žajbelj.

MATERINA DUŠICA IN TIMIJAN (*Thymus serpyllum in Thymus vulgaris*) ZA LAŽJE IZKAŠLJEVANJE

Materina dušica in timijan imata enake zdravilne učinke, saj pripadata istemu rodu zdravilnih rastlin. Ena je samorasla divja rastlina, druga pa vrtna. Imata

ekspektorativno delovanje, kar pomeni, da nam pomagata pri izkašljevanju. Delujeta tudi protivnetno in protimikrobno. Tako prideta prav še posebej, kadar imamo produktiven kašelj in potrebujemo pomoč pri izkašljevanju. Rastlini razkužujeta dihalne poti in pomagata predvsem pri kašlju, ki se pojavi pri prehladih in podobnih obolenjih ter pri vnetju žrela. Uporabljamo celotno zel, v obliki čaja, sirupa, tinkture in tudi mazila za prsni koš.

Kašelj pomirjajo in zavirajo:

VELECVETNI LUČNIK (*Verbascum densiflorum*)

Pomirja in vlaži sluznice dihal, ko imamo suh kašelj. Ima pa kar dvojno delovanje, in sicer zavira draženje na kašelj ter pomaga pri lažjem izkašljevanju. Uporabljamo cvetove in liste – za čaj.

GOZDNI SLEZENOVEC (*Malva sylvestris*) IN SLEZ (*Althaea officinalis*)

Obe rastlini delujeta protivnetno in pomirjajata suh, dražeč kašelj ter vnetje grla in žrela, saj vsebujeta sluzi in imata demulcentni učinek. Pri gozdnem slezenovcu se uporabljajo predvsem cvetovi, pri slezu pa korenina, ki vsebuje veliko sluzi (uporabni pa so tudi listi in cvetovi). **Iz obeh pripravimo hladni namok.**

OZKOLISTNI TRPOTEC (*Plantago lanceolata*)

Ima demulcentno delovanje (kot slezenovec in slez) ter pomirja dihalo, razdraženo žrelo in grlo. Deluje protivnetno, protibakterijsko, pomirja krče dihal ter suh, dražeč kašelj. Za zdravilne učinke uporabljamo liste – za čaj ali sirup.

ISLANDSKI LIŠAJ (*Cetraria islandica*)

Pomaga zavirati in pomirjati suh kašelj in siljenje na kašelj, vlaži in ščiti sluznico, deluje protimikrobno. Uporabljamo steljko lišaja, v obliki čaja ali za grgranje. Za boleče grlo se uporabljajo tudi pastile iz islandskega lišaja.

ŽAJBELJ (*Salvia officinalis*)

Ima protivnetno delovanje in razkužuje, zato je odlična pomoč pri vnetju ust, žrela in grla. Čaj, pripravljen iz listov žajblja, uporabljamo za grgranje.

Posebna opozorila: Žajbelj vsebuje snov tujon, ki nam lahko škoduje, zato se pri pitju čaja svetuje previdnost. Uživanje omejimo na manjše količine in krajši čas uporabe, za povsem varno uporabo pa čaj le grgramo. ●

Daša Keber



timijan (*Thymus vulgaris*)



žajbelj (*Salvia officinalis*)



velika kapucinka (*Tropaeolum majus*)

VESTAX *včeraj,* VEZTAX *danes*

Slave, Slavko Stojaković, znan pod imenom Veztax, prihaja iz Kranja in je po duši metalce. Ukvarja se z ustvarjanjem, *miksanjem* in vrtenjem glasbe ter z organizacijo dogodkov.

GLASBENI ZAČETKI

Ko je bil Slave star 11 ali 12 let, mu je mami kupila nekaj gramofonskih plošč v Globusu, kjer je bila včasih prodajalna plošč. Takrat je na domačem gramofonu poslušal svoje prve plate AC DC in Boney M. Pravi, da jih je poslušal nenehno. »Počasi sem se iz besedil začel učiti angleščino, dobil sem tudi slovar.« In od takrat naprej je ostal v glasbi. Spominja se: »V osnovni šoli sem na zaključno prireditev ponosno prinesel svoj gramofonček, kjer sta bila pod pokrovom dva zvočnika, *kao* stereo in pa tistih par plat. Z nekaj sošolci smo si jih izmenjevali in jih poslušali.«

DELAVSKI DOM

Slavetovi glasbeni začetki segajo tudi v *Delavca*, t.i. Delavski dom, kjer je vrtel *musko*. Pravi, da je tam spoznal mešalko oz. mešalno ploščo in ostale osnove, nekaj pa je poznal že od prej, npr. kako odpreti kanal, kako preklapljati med kanali in podobno. »Glavni DJ v *Delavcu* je bil Stankovič in on mi je prepustil kakšno uro, da sem lahko vrtel. Naročil mi je recimo eno uro metala, eno uro punka pa je odvrtil drugi DJ in tako naprej. Sicer je bilo tisto daleč od današnjih mešalk, ampak tako začneš spoznavati, za kaj gre. Takrat je bilo še aktualno, da si si *naštimal* kasete, si jih prevrtil nazaj in jim potem po vrsti priklopljal komade, vmes hitro zamenjal kasete in pritisnil "play". Imeli smo tudi *CD-playerčke* in mešalko. Kar smo tam počeli, je bilo daleč od današnjega *miksanja*, bilo je bolj "spuščanje komadov". Vrteli smo Madono, Depeche mode, Front 242 in podobno, veliko različnih zvrsti na kupu,« opisuje svoj čas v Delavskem domu.

Dj-ji so vrteli muziko po diskotekah, ki so bile takrat popularne – npr. Galva (t.i. Gauloises), Skala, Gorjanc, kar je bilo za tisti čas precej težko. Glede na razmere so že kar dobro mešali. Težje je bilo zato, ker takrat stara glasba še ni bila posneta točno po bpm-ih (»beats per minute«), temveč je bila malo bolj improvizirana. »Jaz sem se z *miksanjem* začel ukvarjati, ko je bilo to že

malo bolj razvito,« pravi Veztax. To se je dogajalo malo preden je odšel v vojsko, okrog leta 1986.

ČRNI BARON

»Ko sem prišel z vojske nazaj domov, sem začel delati v Črnem Baronu. To je bila biljardnica in *flipperaj*, kjer smo organizirali svoje večere, npr. metal večer, večer pop glasbe, koncerte itd. Tam nekje okrog 90. leta sem v Baronu vrtel glasbo – ne še toliko elektronsko, ampak kar se je za tisti čas smatralo za elektronsko glasbo. To je bilo vse od *odštekanih* bendov, do popularne, *naturbirane* glasbe. Vse si vrgel zraven, tudi Depeche mode in razne druge. Za tiste čase je bil to tudi *hardcore*, popularen je postajal tudi *goa trance*,« nadaljuje Slave. Pove, da se je v Baronu vrtelo vse vrste glasbe in da to ni bilo vrtenje in *miksanje*, kot ga poznamo danes. Oprema se je precej razlikovala od današnje: »Takrat sem direktno iz MTV-ja snemal komade na kasete, ki sem jo potem vrtel v Baronu.« Dodaja še, da je v bistvu bolj kot z DJ-janjem začel z organizacijo dogodkov: »Leta 94 sem za Božič organiziral prvi "party". Tak "party", da sem zanj naredil celo "flyer", torej letak, kjer so bili napisani DJ-ji in vse. Pred tem sploh ni bilo nekih *partijev*, tudi Ambasada Gavioli je k nam prišla šele 95. leta. *Kul* mi je bilo, ko si priredil žurkico, pa je *folk* prišel in je dogajalo. Spomnim se, da so *uleteli* tudi kakšni metalci, mi pa smo jim svetovali, naj se prepustijo toku.« (smeh)

AMSTERDAM IN VESTAX

Po vojski in za Baronom je približno pet let (z vmesnimi pavzami) Slave preživel v Amsterdamu, kjer je stanoval njegov kolega. Ker je takrat imel že hčerko, je bil malo pri prijatelju in malo doma. »Kolega mi je za rojstni dan, leta 1996, podaril mešalko, dva gramofona in tri plate, s katerimi sem vadil. Vse znamke Veztax. Že od prej sem vedel, kako in kaj se to počne, saj sem z različnimi DJ-ji skakal okoli in bil pogosto v njihovi družbi. Takrat sem malo bolj resno vstopil v ta svet. Kupoval sem si več in več plat, vadil ustvarjanje svoje glasbe, v tujini organiziral dogodke, spoznal ogromno kontaktov z različnih področij, ki so se dotikali sveta elektronske glasbe. Počasi sem postajal opazen tudi s strani drugih DJ-jev, katerih takrat ni bilo na pretek. Vsak DJ-je bil dobrodošel. Ko so me na prvih resnejših špilih povprašali po imenu, sem si dal

ime Vestax, na začetku s s-jem, popolnoma enako kot ime firme. Par let kasneje sem pisal temu podjetju, če jim je okej, da rolam pod njihovim imenom. Ker sem dobil nejasne odgovore, raje nisem kompliciral, spremenil sem s v z in nastalo je današnje ime – Veztax,« opisuje leta, ki jih je preživel v tujini.

Skupaj z DJ-janjem je začel tudi producirati, okoli 97. leta je za rojstni dan od svaka Čupija dobil program Music maker, katerega si je naložil in tam ustvarjal: »V tistih časih so bili računalniki še zelo skromni v svojih sposobnostih in so nekateri ljudje dvomili vame – kao da muske ne delam sam, da mi jo delata Umek in Kanzyani, s katerima sem se veliko družil. Očitani so mi, da imam tako švoh računalnik, da še »kick druma« ne morem postaviti notri, kaj šele cel komad, kakršnega sem jaz dejansko naredil in ga potem tudi izdal na plati.«

POZNANSTVA IN INTERPARTY

Veztax je vodil eno izmed prvih »booking« agencij v Sloveniji: »V Amsterdamu sem nabral ogromno poznanstev. Družil sem se z DJ Angelom, ki je bil tri ali celo štiri leta najboljši DJ Holandije. Vozil sem ga okrog s svojim prostornim Espacom, tako da je lahko med vožnjo sedel zadaj in si porital plošče, jih po vrsti uredil. Ekipo smo sestavljali jaz, en Irec, en Anglež (kot začetek enega vica ... haha), DJ Angelo in lastnik Gray Area Coffee shopa. Te DJ-je sem pripeljal v Slovenijo, za tem pa še mnoge druge. Prek svoje spletne strani Interparty sem "bookiral" tuje k nam in tudi domače DJ-je v tujino.«

PRVI AMSTERDAMSKI PARTY

»Na prvem večjem "partyju", ki sem ga organiziral v Amsterdamu, sta vrtela Umek in Kanzyani. Prišlo je dokaj malo ljudi. Na naslednjem pa smo že zapolnili celo dvorano, saj je prišlo več kot 1000 ljudi, tako da so nekateri ostali zunaj, saj zanje ni bilo več prostora. Ko se je po Amsterdamu razvedelo, da delam "partyje", se je začelo ponujati ogromno ljudi. Tako sem eno lepo število Amsterdamarjev pripeljal v Slovenijo – recimo za novo leto, ko smo imeli Bazen party (s pravim bazenom) in v razne klube po celi Sloveniji.

Na splošno sem bil kar aktiven, se niti ne spomnim vsega točno po vrsti, lahko pa povem, da se je veliko tudi žuralo.«

ŽURI V 90. LETIH

Veztax takole primerja žure včasih in žure danes: »Žur je včasih izgledal podobno kot danes. Ogromno pijače in veliko za kaditi. Poleg tega so bile prisotne tudi poživitevne droge, ki so bile popolnoma drugačne od današnjih, verjetno kvalitetnejše. Takrat smo si en ekstazi razdelili štiri je – ni bilo tako kot danes, ko slišiš, da je mulc pojedel 7 bonbonov v eni noči. Se mi pa zdi, da takrat ljudje niso hodili na "partyje" z razlogom, da bi se ga ubijali. Ni se gohtalo vse povprek. Takrat so vsi, ki so prišli na žur, veliko bolj poznali musko. Včasih so se ljudje res trudili, da bi dobili miks od kakšnega DJ-ja. Jaz sem takrat snemal na kasete ali na mini diske, kasneje tudi na CD-je. Da sem na svojo spletno stran Interparty naložil en set, sem potreboval približno 10 ur. In ko greš čez nekaj časa pogledat, vidiš, da je bilo 10.000 "downloadov". Ljudje so se res trudili, iskali, si menjali CD-je. Ko sem kupil CD rekorder, si naredil 40 CD-jev in jih šel



• Foto: Osebni arhiv

deliti med folk, so tekli in se grebli zanje. Komaj so čakali. Takrat ni bilo milijon DJ-jev, ampak jih je bila le peščica in milijon poslušalcev. Folk je bil bolj povezan z glasbo. Danes pa je tako, da kakor se spremeni trend, se (lahko) spremeni tudi DJ. Par let nazaj bi ubijal za hardcore glasbo, ko pa se spremeni trend, pa nek *plink plonk* vrti techno, da lahko izkoristi svoje znano ime. Je pa danes ogromno žanrov. Včasih je bil techno techno. Menjavanje žanrov je bilo veliko počasnejše in redkejše. Tako si se lahko bolj poglobil vanje in si izbral svojega. Meni je bil najbolj pri srcu tribal in švedski techno, in ko sem to dvoje združil, se mi je rezultat zdel perfekten. Mislim pa, da je bil folk bolj "friendly" in smo se med seboj tudi bolje poznali. Danes, ko prideš na "party", vidiš 100 pozerjev, 200 pozerk, 100 blogerjev, ves čas se snema in slika, vip prostor je lociran posebej. Takoj, ko je "party" malo večji, vse skupaj postane neka *fensijada*, neko razkazovanje. V glavnem – izpostavil bi, da je bilo včasih vse bolj "pure". PLUR. To je tista kratica: Peace, Love, Unity, Respect. Nekaj takega.«

VEZOTONIK RECORDS

Želja po svoji lastni založbi je bila vedno prisotna, saj je Slave poznal veliko DJ-jev. Včasih si moral biti znan, da so te izdajale založbe. Leta 2004 je Veztax izdal komad, ki se je izkazal za hit, *hitič*, in z njim so se mu odprla vrata v elektronski sceni: »Založbe so začele pisat meni, namesto da bi jaz pisal njim. Prvi resnejši komad, ki sem ga izdal, je za tiste čase postal hit, ki se je dobro prodal. Becvez. Sestaviti mi ga je pomagal DJ po imenu Becco, tako da sem mu dal naslov Becvez, Becco in Veztax. Založbe so mi nato pisale, če imam še kakšne podobne komade ali karkoli novega. Ko sem jih kar precej že izdal, sem resneje začel razmišljati, da bi imel svojo založbo. Na začetku smo izdajali vinilke. Zanimivost je bila, da so bile naše vinilke vedno obarvane, nikoli črne. Za distribucijo smo se dogovorili z eno od vodilnih podjetij v tistem času, Triple vision iz Rotterdama. Kanzyani je ravno takrat posnel neke *izice*, ki niso bile ravno njegov stil, in sva tista dva njegova komada vrgla na prvo plato. Na vsake par mesecev sem nato izdal kako ploščo, kar je trajalo približno dve leti. Izdal sem šest komadov, nato pa so plate zelo hitro zamrle. Ni se jih več izplačalo izdajati, saj si komaj pokrili stroške. Ostala pa je digitalna oblika izdajanja. Naj povem, da plošče sedaj prihajajo nazaj v modo, zato razmišljam, da bi zopet kakšno izdal.

Ravno pred kratkim sem gledal ameriško statistiko, ki je pokazala, da so bile vinilske plošče najbolj prodajan format.«

Njegova založba je delovala po »prijateljskem konceptu«. Večinoma so se DJ-ji med seboj poznali in so drug drugemu izdajali komade: »Založba se je kar prijela. Že v štartu je bila plošča dobro prodajana, nato pa je Kanzyani naredil še digitalni "remix" mojega komada, kar je prodajo še izboljšalo. Tega so vrteli vsi, bil je prisoten na vseh lestvicah ... Še danes se prodaja kakšen komad iz leta 2007. Vezotonik je izdajala plošče glasbenikov z vseh kontinentov, iz različnih držav, in si tako širila ime. Danes je založba sicer znana, a se neke stvari dobro prodajajo, druge pa skoraj nič. Je pa res, da pri moji založbi najdeš vse najrazličnejše žanre, od *nabrejkanih* komadov, *izic* ter techna na tak ali drugačen način.«

»Založba je še dandanes aktivna, saj mi folk redno pošilja material. Tedensko se ga nabere kar veliko, kar mi je super, saj izdajam različno *musko* in mi je *kul*, da lahko izbiram,« povzame delovanje založbe danes.)

Povprašam še po odmevnem logotipu založbe, ki je bil včasih malo drugačen od tega, ki ga poznamo danes: »Originalen logo je bil hec, ki ga je narisal brat od žene. Narisal je bidon, na njem pa je bilo napisano Vezotonik, *kao Veztax tonic*. To je izhajalo iz dogodka, ko je enkrat ena *bejba* rekla: "Kva maš ti že un Veztax tonic?". Da pa ozadje ne

bi bilo prazno, sem predlagal črno bele kocke, *na foro Cartoon Network-a*, na koncu pa so te kocke nastale malo valovite, da izgleda kot optična prevara. Zdaj tega bidona ni več v logu, ta je ostal le na vinilnih ploščah, kocke pa so ostale – tudi na majicah in *merch-ih*.«

DJ SCENA – SLAVA VČASIH IN DANES

»Včasih si je bilo lažje ustvariti ime s produkcijo, saj ni bilo še toliko DJ-jev. Takrat si naredil komad in te je folk po *muski* prepoznal, kupoval tvoje plate in CD-je. Ko so slišali dve tvoji dobri plošči, so ti začeli slediti in te spremljati,« izpostavi Slave. Opaža pa, da je danes važno samo še to, koliko *lajkov* imaš na Instagramu in koliko denarja: »Vse *bejbe* so slikane na pol nage, včasih se nobena ni potrebovala sleči in skakati po odru v prozornih mrežastih majicah, da so jih opazili. Poleg tega, če imaš veliko denarja,



Tukaj smo s prijateljema, Dell-om in Albertom (Nine livez), ki stoji na levi. Dell* prihaja iz Anglije in je avtor rejverske knjige *Stollen Amps & Dynamite*. To je knjiga, ki zajema intervjuje raznih svetovnih zvezd, z dodatkom izbranih anekdot. Skupaj smo nastopali na največjem elektronskem druženju ADE – Amsterdam dance event.

*Derek Henderson – *Stolen Amps & Dynamite: The definitive dj book of love, mayhem & everything in between*, 2020.

lahko plačaš boljšo agencijo. Tam te lepo oblečejo, da dobro izgledaš, nastopaš, glasbo ti tako ali tako naredi nekdo drug, ti pa jo potem izdaš pod svojim imenom – temu se reče "ghost" producentstvo (priznam, tudi sam to počnem). Po dveh letih tvoja cena naraste na 100.000 evrov, ti pa še računalnika ne znaš prižgat. Človek se vpraša, kaj je ta "zvezdica" naredila za to sceno, da lahko računa več kot Umek, Mills, Clark, Misjah, itd. Da lahko računaš več kot ljudje, ki so prispevali k razvoju te glasbe, ki so bili "trendsetterji". Vse je popolnoma odvisno od tega, koliko imaš denarja.«

KLOVNI IN STARLETE

Nadaljuje: »Danes se ogromno DJ-jev čudno obleče, v studiu se pačijo, nadenejo si velike špegle. Mečejo torte v *facu*, ljudje se grebejo, komu bo vrgel torto v *facu*, punca se sleče pred odrom in čaka, da bo dobila torto v *facu* in bo na vseh slikah. Enkrat sem za *foro* rekel, da bom oblekel vse, kar imam kockastega, se pačil, naredil sliko in zraven napisal: "Danes so pa ljudje res pripravljeni narediti vse za prepoznavnost, jaz tega v življenju ne bi naredil." Na eni strani je ogromno *klovnijade*, na drugi strani pa starlet. Veliko ljudi podpre mojo tezo, da kar naenkrat, vsaj zadnja leta, samo lepe punce znajo vrteti glasbo. Včasih ni bila važna lepota. Z nobeno starleto ne obstaja na sceni nobenega intervjuja, kjer bi se govorilo o opremi, o izdelavi komada, postopku ... Veliko je tudi takih, ki začnejo hoditi z nekim tipom in izdajajo eno vrsto glasbe, ko pa tipa zamenjajo, začnejo izdajati drugačno.«

ZAKLJUČNE MISLI

Intervjuji Slavetu niso najbolj pri srcu, saj ga skrbi, ali je vse prav povedal, ali je zamešal kakšno letnico. Na tej sceni se namreč hitro zgodi, da pogledaš nazaj in ugotoviš, da si bil na 100 "partyjih" v enem letu.

Poleg tega pa ne želi biti opredeljen zgolj in samo kot DJ: »Bil sem v metalu, v mnogih različnih žanrih, na veliko različnih scenah. Nikoli se nisem opredeljeval izključno kot DJ, *muska*, DJ, *muska*. Že pri 20. letih sem dobil otroka in šel na svoje. Moja pot je bila zaradi tega drugačna, kot če bi me nekdo financiral in bi se lahko ukvarjal izključno in samo s tem. Me je bilo pa vseeno po celi Evropi dosti – zaradi koncertov, izletov, obiskov ... in sem si pridobil neko življenjsko širino. V parih odgovorih se mi ne zdi smisla govoriti o vsej opremi, s katero sem delal komade, saj je tako ali tako računalnik že tako zmogljiv, da te malodane vpraša: "Kakšen komad želiš, da naredim?" Raje prepuščam te pogovore drugim, starešinam, ki so se res ukvarjali z mašinami, sami sestavljali ritme s katerimkoli računalnikom. Takrat si dobil CD s stotimi "loopi", katere si moral ročno izrezati na povsem pravi sekundi. Ko danes v program naložiš komad, ki si ga naredil leta 2000, slišiš, da je na koncu vse zamaknjeno.«

Ko si enkrat 30 let na sceni, tako kot Slave, si nabereš ogromno kontaktov, spoznaš najrazličnejše ljudi, naučiš se različnih sposobnosti, videvaš lepe kraje in najpomembneje – ob vsem skupaj se imaš fino in vsak dan z veseljem »hodiš v službo«. Legendarnemu Slavetu privoščimo še ogromno finih žurk, dobrih komadov in uspehov na vseh področjih! ●

Špela Vovk

RAGGALUTION

Lep pozdrav, ekipa Raggalution! »Winter is coming.« je izraz iz serije Games of Thrones. Ampak je kar primeren za trenutne razmere. Kako se pripravljate na zimo?

Lep pozdrav. Ja, zima res počasi prihaja, mi pa v tem času počasi zaključujemo naš tretji studijski album.

V današnjem času je za katerikoli bend težko že obstati, kaj šele delovati in izdajati albume. Vaša zasedba je rezultat sodelovanja sedmih prijateljev, in sicer leta 2011 v Kranju. Ste člani skozi leta ostali nespremenjeni? Skrivnost za dobre odnose?

Ja, naša zgodba se je začela leta 2011 v Kranju, v nekoliko drugačni zasedbi kot danes. V tem času smo iz takih ali drugačnih razlogov zamenjali nekaj članov. Zamenjali smo bobnarja, klaviaturista in trobentača. Vsi ostali pa smo isti od začetka zgodbe. **Skrivnost za dobre odnose je predvsem iskrenost in direktnost. Seveda pride do konfliktov. Takrat se vsedemo in pogovorimo. Predvsem smo pa prijatelji, ki se družimo tudi zunaj placa za vaje in tudi kadar nimamo**

koncertov, kar tudi zelo vpliva na odnose v samem bendu.

Kaj dogaja na slovenski reggae sceni? Je svetišče scene postal festival Overjam? Kakšne so vaše izkušnje z omenjenim glasbenim dogodkom? Tam ste nastopili ... rad bi rekel petkrat?

Overjam je največji reggae festival v okolici in tam je moč slišati velike zvezde reggae glasbe. Res je, tam smo nastopili petkrat. Poleg tega, da slišiš velike artiste reggae scene, je tudi odlična priložnost, da spoznaš druge ustvarjalce z lokalne in tudi mednarodne scene. Kar pa se slovenske scene tiče mislim, da se izredno razvija. Imamo veliko selektorjev in DJ-ov, prav tako pa se razvija tudi »soundsystem« kultura, kar se odraža v vedno večjem številu »crewjev« s svojimi »soundsystem gatheringi«, festivali in drugi reggae dogodki. Pa tudi novi bendi nastajajo, tako da mislim, da gre vse skupaj v pravo smer.

Vaša glasba pa ni čisto klasični reggae, ampak nekakšna fuzija z okusi duba, funka in kančkom

psihadelike. Kako se ti elementi križajo z reggaejem, ki je načeloma kar začetan glasbeni žanr – je kot stil glasbe dojemljiv za nove elemente in kombinacije ali to pride šele s trdim delom v studiu, da vse skupaj dobro zazveni?

Ne, ni klasični reggae. Je fuzija stilov. To je posledica različnih glasbenih ozadij članov benda. Vsak od nas prihaja iz različne glasbene scene. Od metala, punka, funka, jazza ... Vse to se pozna v naši glasbi. Reggae je v bistvu naša rdeča nit, potem pa se v postopku nastajanja komada dogajajo prebliski in na koncu nastane to, kar slišite. Vse nastane v *placu* za vaje, v studiu pa se izpilijo še fineše.

Kaj mora vsebovati dober reggae? Veliko je glasbe znotraj tega žanra, pa verjetno ni kar vse kvalitetno. Lahko našteje primer dobrega in slabšega reggaeja?

Dober reggae mora vsebovati bobnen in masten bas, hehe. Ja, znotraj tega žanra je veliko glasbe, o kvaliteti pa se da razpravljati, saj ima vsak drugačen okus. Meni osebno so všeč Don Carlos, Israel Vibration, Black Uhuru, pa še bi lahko našteval.

Med drugim ste po prvencu Mask of Liberty odšli tudi po Evropi. Obiskali ste nemalo zanimivih, pa tudi obskurnih prizorišč, sem prepričan. Kaj vam je najbolj ostalo v spominu? Dobrega in slabega?

Najprej smo šli na turnejo po Balkanu, naslednje leto pa še po Evropi. Pravijo, da prve ne pozabiš nikoli, in res je tako. Igrali smo na Kosovem, v Makedoniji, Grčiji, Bulgariji, BiH, Srbiji. Bilo je naporno in hkrati zabavno. Spoznali smo veliko dobrih ljudi, hkrati pa začutili tudi negativne strani turnej, npr. prenočišče je včasih lahko zelo slabo, haha.



Ampak danes mislim, da so nas vse te izkušnje – dobre ali slabe – še bolj povezale. Zagotovo pa si bomo najbolj zapomnili odzive ljudi na koncertih. Na Kosovem smo morali vsak špil zaigrati dvakrat, ker nas niso spustili z odra. (smeh) Zgodb pa je še mnogo več, a o tem kdaj drugič.

Nastopili ste tudi na Sziget, kar je morala biti nora zgodba?

Ja, Sziget je bila zanimiva izkušnja, saj je bil to največji festival, na katerem smo igrali. Prišli smo do hotela, od tam pa so nas njihovi »shutli« odpeljali na prizorišče. Res ogromen festival. Mi smo igrali na manjšem odru, mislim, da ob 14h. Imeli smo publiko, posamezniki so prišli tudi s slovensko zastavo, ki je na koncu veselo plapolala v zraku.

Pred leti ste bojda zaigrali na festivalu v bolgarskem Plovdivu, kje so bili tudi Iron Maiden in Judas Priest? Ste gledali njihov nastop in bolj pomembno – so oni gledali vašega? Kaj bi se lahko naučili od njih oz. je kaj takega iz njihovega nastopa, delovanja in celotnega pristopa, kar bi lahko prenesli na Raggalution?

Ja, to je bil Hills of Rock festival. Žal pa njihovega nastopa nismo spremljali, ker smo po več kot 20-urni vožnji s kombijem počivali v hotelu. En dan prej smo namreč igrali na Seasplash festivalu v Puli. Edini, ki jih je videl, je bil naš šofer Iztok. Povedal je, da se je pevec Judas Priest na oder pripeljal s Harley Davidsonom, hehe. Ni mi pa znano, ali je kdo od njih poslušal naš koncert. Mislim, da bolj verjetno ne.

Kolikor vem, imate v pripravi nov album, skupno tretji? Drugi Gatekeeper je bil uspešen, šli ste na turnejo, ki ste jo zaključili leta 2018 v Channel Zero, je tako?

Tako je, tretji album je na poti. Album Gatekeeper smo predstavili v Gala Hali na Metelkovi in nato imeli krajšo predstavitevno turnejo po Sloveniji. Igrali smo še v Kranju,

Mariboru in Novi Gorici. V Channel Zero pa smo zaključili našo prvo in mislim, da tudi drugo turnejo. Vsekakor pa smo kar nekajkrat gostovali na Dub Labu v Channel Zero v Ljubljani.

Kaj pa Slovenija, verjetno ste nastopili že marsikje, ampak vseeno nimamo zelo veliko »underground« prizorišč. Kje bi rekli, da so obiskovalci koncertov najbolj dovzetni za vašo glasbo nasploh ali specifično za Raggalution zasedbo? Kje doživite najboljši sprejem, verjetno v Kranju?

Po Sloveniji smo nastopili že marsikje, tako na »underground« prizoriščih, kot na tistih drugih. Zagotovo najboljši sprejem doživimo doma, v Kranju. Vendarle pa se mi zdi, da nas tudi drugje dobro sprejemajo (Ljubljana, Maribor, Nova Gorica ...). Ponekod na začetku morda nekoliko zadržano, ampak na koncu je vedno žur.

Zunaj bo prihodnje leto, še prej pa singel? Lahko najprej malo o tem, kaj pripravljate za prihajajočo izdajo in pa o tem, kako gre v procesu nastajanja albuma? Ste sedaj šele v procesu priprave materiala ali se že odpravljate v studio?

Ja, letos singel, prihodnje leto pa še album. Prihodnja izdaja bo postregla

z nekaj že slišanimi, a ne posnetimi komadi, nekaj bo pa tudi neslišanih. Imamo namreč navado, da vse sveže komade igramo tudi na koncertih, četudi še niso bili posneti. Smo v fazi zaključevanja snemanja v studiu in ne manjka več veliko, da gre posneto v post produkcijo.

Boste snemali v studiu TrainStation SubArt v Kranju pod taktirko Darčija? Je še vedno vaš menedžer oz. lahko malo več poveste o njegovem doprinosu k zasedbi?

Tokrat snemamo v Bejsman studiu v Mariboru pod budnim očesom Vida Turice. Ja, Darči je bil v bistvu tisti, ki nas je brnil v rit pri snemanju prvega albuma in nam postavil datum izida le-tega. Naredila se je reklama, stisnili smo in uspelo nam je. Priskrbel nam je mnogo koncertov in nam jih še vedno ureja. »Big up, Darči!«

Zdaj imate ob sebi že malo večjo ekipo kot na začetku, ali pač? Ste še vedno zagovornik pristopa »do it yourself«? Prednosti in slabosti takšnega načina?

Še vedno smo zagovorniki DIY pristopa, pa čeprav sodelujemo s širšim krogom ljudi. Tudi ta album bo izšel v samozaložbi. Prednost je, da ti nihče ne diha za ovratnik. (smeh)



● Foto: Raggalution arhiv

Kaj lahko pričakujemo od novega gradiva in kako se bo, če sploh, povezal s prejšnjim materialom?

Še malo Raggalution »style of music«. Mislim, da ostajamo zvesti sami sebi in bo to razvidno tudi iz izdelka.

Na prejšnjem studijskem izdelku ste imeli nekaj gostov, bo tudi tokrat tako? Se za gosta odločite vnaprej, ali ga povabite k sodelovanju šele po nastali pesmi, glede na gradivo?

Za goste se odločamo po nastali pesmi in ga šele takrat povabimo k sodelovanju. Za ta album je govori o tem še pregodaj.

Pravite, da reggae ni zgolj glasba, ampak tudi sredstvo za širjenje idej. O kakšnih idejah govorimo? So vaši albumi dobavljivi tudi v

fizični obliki? Kako gledate na CD-je, sploh v duhu reggae, kjer materialne dobrine niso na prvem mestu? Kako konzumirate muziko?

Naši albumi so dobavljivi tudi v fizični obliki pa tudi na različnih platformah, kot je naprimer Bandcamp. Jaz osebno rad primem v roke CD, LP, kaseto, ker poleg muzike dobiš še neko vizualno podobo benda. Muziko konzumiramo na vse mogoče načine – preko CD-jev, gramofonov in seveda tudi na internetu.

Kako bi primerjali izkušnjo poslušanja vaše glasbe in obiska koncerta v živo? Kaj pa, če se skušate vživeti v vlogo poslušalca, kaj mislite, da dobijo na koncertu, kar na albumu ne morejo?

Poslušanje benda v živo ima svoj čar, saj začutiš njihovo energijo na

odru. Vidiš, kako njim samim dogaja njihova muzika. Prav tako pa bend vidi odziv poslušalca. Začutiš, ali jim je tvoja muzika všeč ali ne. Doma je drugače, takrat se osredotočiš na samo glasbo, izvedbo, detajle. Mislim, da na koncertu poslušalci poleg muzike dobijo še energijo benda, ter seveda izkušnjo, zabavo, druženje ...

Hvala za sodelovanje, upam, da se kdaj vidimo tudi v živo! Želim vam vse dobro!

Hvala enako in upam, da se vidimo naslednjič v živo na kakem koncertu. Vse dobro tudi tebi!

V imenu skupine Raggalution je na vprašanja odgovarjal Mak Sever. •

Gal Jerman

IZGUBLJENI

Po dveh solo izdanih albumih Medzvezdje (2018) in Izštekani Bordo (2020) je glasbenik **TOMAŽ ŠTULAR – BORDO** izdal novi album z naslovom Izgubljeni. Po več kot desetletju ustvarjanja v zasedbi The Tide je Tomaž našel svojo lirično izpoved v jeziku, ki ga najbolje razume, in se podal na samostojno pot.

Če album Medzvezdje ni bil konceptualni album, je Izgubljeni ravno nasprotno. Gre za družbeno ogledalo, ki je popokalo v zadnjih letih. Naslovna slika v vseh parametrih postavi poslušalca v slepo ulico, kjer je edini izhod ravno teh 10 pesmi. Zgodovinska fotografija, posneta leta 1918 v eni izmed kranjskih gostiln, nosi vso sporočilnost tega časa.

Album je pod svoje okrilje ponovno vzel producent Peter Penko, na njem pa ne manjka tudi gostov.



Naslovna fotografija albuma je nastala nekje v Kranju leta 1918.

VINIL IN UNIKATNE KASETE

»Zaradi same vsebine sem se odločil album izdati na vinilu, saj ravno najstarejši zapis ponuja poseben pristop k poslušanju. Za vse tiste, ki nimajo gramofona, pa sem izdal posebne kasete, ki se jih lahko priklopi v vsak računalnik, avto, USB vhod ... S tem sem želel združiti že pozabljene kasete, ki so glasbeno dopolnjevale naše odraščanje ter sam odnos do poslušanja glasbe.«

Novi singel Nebo je album pospremil na Zemljo. Po že slišanih singlih, ki so napovedovali album (Dihaj, Drevored, Ghosts, Telstar), je najbolj produkcijsko izstopajoča pesem NEBO dobila čast, da kot prva pospremi album ob uradnem izidu.

FB: <https://www.facebook.com/bordoglasba> // **IG:** https://www.instagram.com/bordo_mellow/

YT: https://www.youtube.com/channel/UCLKk8_yB7tf4H4OdPtnT-jg/featured

Bilo je nereč V SOVJETSKI ZVEZI

O RAZSTAVI:

Razstava analognih fotografij predstavlja zadnje kančke Sovjetske zveze. V objektiv je ujeta privlačnost in skrivnostnost nekdanj mogočnih, danes pa zapuščenih stavb, osebnih predmetov in prevoznih sredstev. Fotografije so bile posnete med potovanjem in raziskovanjem sedanosti ter preteklosti Gruzije in Armenije.

Prve tri fotografije so bile posnete v Gruziji. Nekoč mogočne toplice, danes pa mesto duhov. Tskaltubo je bila v času razcveta Sovjetske zveze popularna in prestižna destinacija. Karakterizirale so jo eleganca, bohotnost in elitnost.

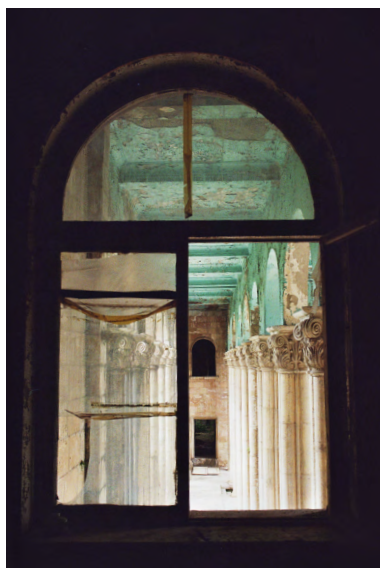
O AVTORJU:

TILEN GROS je 30-letni trener smučarskih skokov, ki se težko drži domačega kavča. Malo skejta, malo narave, pa kolesa, hribov, druženja, ... predvsem pa čim več menjave okolja. Pri vseh »pobegih« od doma ga spremlja fotoaparati. Zadnje čase je to že malo obtolčen analogni fotoaparati iz sedemdesetih, ki mu služi predvsem kot dnevnik beleženja lepih trenutkov in spominov.

Obiskoval jo je tudi Josip Stalin. Od razpada Sovjetske zveze leta 1991 so toplice postale kompleks razpadajočih hotelov, kopalnišča in zdravilišča, ki so v zadnjih treh desetletjih za nekatere postali dom, za druge, predvsem tiste, ki čutijo posebno povezanost do odsluženih predmetov in kompleksov, pa raziskovalni poligon.

Fotografija zapuščenega kombija je bila posneta med vožnjo po odmaknjenih, vijugastih, slabo ohranjenih cestah Armenije. Predstavlja samo delček vsega zapuščenega in zarjavelega železa, ki je razpršen po celotnem armenskem podeželju ter ga je narava od časa odsluženosti do danes že dobro obdelala. ●

Ulična galerija



Plešasti muc

GRE ZOPET NA MORJE

Dolgo dolgo tega, pa vendar ne tako dolgo po tem, ko je bil Štručko na morju in se odločil, da to ni zanj, se je primerilo ... ne boste verjeli – da je šel na morje. Saj ne, da bi si premislil, le ni imel kaj dosti izbire pri tem. Tisto prvo potovanje je načrtoval tako dobro, da nihče iz človeške družine ni opazil, da ga ves dan ni bilo doma. Tako so človeški starši z občasno napihnjenimi možgani prišli na zamisel, da bi Štručko lahko šel na morje, kjer mu bo zagotovo všeč.

Hja, mogoče je lahko dobiti tak vtis, če se požvižgaš na vsa mačja pravila o spremembah, dolgih vožnjah in bencinskih črpalkah (kdo pa je že kdaj videl mucke na bencinskih črpalkah, no kdo?). V znak nasprotovanja je dejal »miv« in »mijeeev«, pomagalo pa mu je prav toliko, kot je 2 minus 2, torej nič.

Človeški starši so se zares dobro pripravili na potovanje in vzeli s seboj vse, prav vse mačje potrebščine. Upoštevali so tudi izkušnje s soncem. Nekega jasnega avgustovskega jutra so tako krenili z avtom proti morju. Pot je bila dolga nekaj ur, zato so si vmes vzeli odmor, da se je Štručko malo razgibal, lulal, kakal in malce povohljaj okoli. Ravno je mislil smukniti v bližnji grm, ko so morali nadaljevati pot. Ni mu bilo prav všeč, ko se je zopet znašel v avtu, saj je postajalo že zelo vroče. Pa vendar so bili že blizu in kmalu je Štručko prispel v počitniško stanovanje.

V njem so se izmenjevali občutki navdušenja, izgubljenosti, radovednosti in previdnosti. Ni vedel, kaj bi najprej povohal, ali bo ta čudna stvar kaj naredila, ali bo pri miru, ali gre lahko v tisto sobo, ali lahko potaca prijetno odejico, naj skoči na omarico, naj se kar uleže in počiva? Slednje je šlo prav dobro človeškemu staršu, ki je nekaj časa nosil okoli škatle – ne tiste prijetne škatle iz kartona, temveč neke čudne zavoje in škatle, polne nepomembnih stvari. Štručko je pomagal, kolikor je lahko. Vsakič je skočil na zaboje ali pa se posmukal človeku pod nogami, saj je vedel, kako ga to razveseljuje – še posebej, ko kaj prenaša okoli. Človek je nato očitno našel svoj prostor in se v neklobčiču, značilnemu za ljudi, zleknil in zaspal. »Torej bo najbolje, da jaz storim isto,« si je mislil Štručko in poiskal primeren prostor za klobčič in počitek. Tako je mislil, pa je kmalu videl, da na tem mestu ne bo miru, saj je človeška mama stalno nekaj postopala okoli in na sploh ni dala miru. »Očitno išče svoj prostor za neklobčič,« si je mislil in se odločil: »Najbolje, da poiščem drugo mesto.« Tako se je prestavil, pa mu zopet ni bilo všeč, saj je od nekje pihalo, in se je zopet prestavil, pa mu je bilo tam prevroče. Skoraj bi že obupal, ko je koooončno dobil hrano – celo uro je čakal na obrok, mogoče celo dve!



• Ilustracija: Oskar

Zdaj je bilo pravici zadoščeno in v trebuščku prijetno, tako da je bilo hitro treba najti nek kot, kjer bo končno mir in kjer lahko odpočije svoje utrujene tačke. Pa ni šlo. Prav povsod se mu je zdelo kaj narobe, moteče ali morda celo nevarno. Saj v resnici Štručko ni bil v nevarnosti, vendar muc le stežka zaupajo novim stvarjem v novih prostorih. Kmalu mu ni bilo več do raziskovanja in pričel je žalostno mijavkati, najprej kar tako sebi v brk, potem pa vedno glasneje, saj se mu je zdelo, da ne dobi razumevanja in pozornosti, kakršne si zasluži.

Človeška starša sta kmalu opazila, da mu ni prav; celo uganila sta, kaj ga muči, pa sta poskusila pomagati. Ni jima šlo najbolje. Saj sta ga tolažila, prenašala okoli in crkljala ter mu prijazno prigovarjala, vendar je Štručko vedno bolj žalostno in na glas mijavkal. Tako se je vleklo skozi noč in naporno je bilo za celo družino, še najbolj pa za muca.

Naslednji dan ni bilo kaj dosti boljše. Sicer je Štručko spal nekaj ur, medtem ko sta glasna človeka odšla na plažo, pa vendar je bilo popoldne zopet mučno. Niti na sprehod mu nista pustila, da bi se malce razvedril! No, saj plešasti muc ne gredo nikoli sami na sprehod, tako kot navadni muc, saj so premalo opremljeni. Brez kožuščka, brk in izkušenj pač ne gre. Zvečer pa se je nepričakovano obrnilo na bolje. Človeka sta mu uredila prijetno mesto v eni od sob, pripravila sta mehke odejice, ravno prav zatemnila prostor in zaprla vrata za njim. »No prosim, ali se to prej ni dalo?« je še pomislil in v hipu zaspal. To noč je dooooolgo in krepko počival, prav tako človeška starša, katerima so skrbi kratile spanec. Rada sta imela svojega muca in dva dni sta se trudila, da bi mu zagotovila čim bolj prijeten počitek. Preverila sta tudi sobo, da le ni kje kakšna žuželka, ki bi ga pičila, pa da ni kakšne odprtine, kjer bi se izmuznil in se izgubil. Tega Štručko ni vedel, jima je bil pa hvaležen takoj, ko si je privoščil krepčilen spanec in pozabil na vse zadrege že naslednje jutro. Kot je to znal samo on, je zjutraj prikorakal iz sobe in dejal »miiiiijaav«, kar je pomenilo: »Kako lepo sem spal, kaj bom pa zdaj jedel?«

Preostanek dopusta so preživeli v prijetnem vzdušju, s pravo mero počitka, crkljanja, igranja in hranjenja. Plešasti muc se je naučil, da se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha. To pomeni, da se stvari lahko hitro obrnejo na bolje, tudi, če je včasih hudo. Človeška starša pa sta se naučila ... ne prav dosti. Saj veste, vneti možgani in te zadeve. Na ta račun bo plešasti muc doživel še marsikatero zanimivo prigodo – se vsaj muc uči, če že človek ne zna. •

Tenk

turbo GALERIJA

Turbo galerija predstavlja začetek šeste sezone projekta 3 platna, ki bo tokrat ekspresno hitra in skrivnostna. V prihodnjih treh mesecih se nam bodo predstavili trije skriti avtorji, katerih imena bomo razkrili v prihodnjem letu. Kot prva v šesti sezoni projekta je na vrsti razstava:

KO BOM VELIK, BOM METULJČEK PIZDUNČEK

Dela predstavljajo razvoj metuljčka pizdunčka, od gosonice do končne faze žuželke. Uporabljena je barvna shema umetnikovih najljubših barv v surrealistno abstraktnem stilu.



GOSENICA

Gosenica v svojih najstniških letih poslušša psihadelično glasbo, navija jointe in se družijo s plevelom. Dneve preživlja pod žgočim soncem in halucinira igranje šaha brez figur.



BUBA

Buba je že malo naveličana življenja, zato večino časa prespi. Nad oblaki med zvezdami sanja, kako iz nje rastejo najlepše rože in kako bo enkrat s prelepimi krili plapolala po tokovih vetra.



METULJČEK PIZDUNČEK

Metuljček pizdunček je že stara sablja, boli ga kurac. Malo leti med rožicami, kdaj se na kakšno vsedo in počilira toliko časa, kot se mu zazdi. Ostali prebivalci sveta ga ne zanimajo kaj preveč, saj se mu tako rekoč *jebe*.

Potek dela:

1. Umetnik ima idejo, jo skicira, ni mu všeč.
2. Umetnik je živčen in anksiozen, *faše* kreativno blokado.
3. Dojame, da ima metuljeva metamorfoza 3 faze, 3 platna, opaaa, pa ima idejo.
4. Skica pride na papir, se prenese na platno.
5. Začetek prokrastinacije.
6. Pregled barv, ker umetnik ne slika že več kot eno leto.
7. Pol čudovitih namešanih barv je za *preč*, posušene so.
8. Namešajo se nove lepe barve.
9. Umetnik si namesti prostor za slikanje, na tleh, stajalo je stol.
10. Pred začetkom si skuha čaj, masala. Zelo priporoča.
11. Začne slikati buba, ta se mu zdi najlažja.
12. Odvali se mu kamen od srca, ker gre vse kot po maslu in mu je slikanje v resnici zelo fletno.
13. Olala! *Pljask* barve malo tu, *pljask* malo tam.
14. Pije čaj.
15. Začne slikati gosenico, v *izi* ga je strah.
16. Pride do manjših zapletov, malo se *jebe* in da platno na stran.
17. Začne slikati metuljčka pizdunčka.
18. Vmes piše opise slik za razstavo, res groza.
19. Že drugič se mu prekucne lonček z barvo, eh, kaj pa je še en *flek* na tleh.
20. Med slikanjem se mu pes nastavi pred platno, rad bi se crkljal. Umetnik si vzame čas in ga pocrklja.
21. Na platno riše zadnje linije.
22. Nekaj ga moti na dveh platnih, ne ve točno, kaj.
23. Postavi jih skupaj, izgledajo mu kar *kulsko*, res so lepih barv.
24. Umetnik je zadovoljen, ponosen nase. ●

OBUJAMO SPOMINE

»Kranjske gostilne so bile ob petkih in sobotah že popoldne polne, saj je bila to priprava za Delavca.«

GALVA

T.i. Gauloises, kasneje Trezor, nato Kazino Cezar

To je bil klub na Koroški cesti pod Hotelom Creina, kjer je bila kasneje igralnica oz. kazino. Za vikende je potekala disko matineja za ta mlade. Če se prav spomnim, se je začela ob treh ali štirih popoldne in je trajala do osmih zvečer. Nisem čisto siguren, ker smo hodili bolj v *Delavca*. Smo pa včasih, seveda če je ostalo še kej denarja, uleteli še dol.

DISKAČI IN VESELICE

Kot je meni znano, je bil en *diskač* na današnji lokaciji Mtb Kranj, drugi pod picerijo Romano in pa Rosa na Kokrici. Mi smo bilo bolj altrenativa in smo hodili v Janino in *Delavca*. Včasih tudi v Ljubljano v Študenta. V *diskače* je hodila šminkerija in drugi. V Zadrुžnem domu Primskovo in Kokrica so se prirejali plesi, po vseh vaseh okoli Kranja pa veselice. Vedeli smo za vse žure v okolici.

PLESI NA KOKRICI

Na Kokrici že dalj časa igra ansambel Modrina, eden naših najuspešnejših amaterskih skupin. V njem sodelujejo: Franc Prosenc, orgle; Ivo Jekovec, bobni; Branko Meličević, kitara; Rafael Vidmar, bas kitara. Za pogovor sem si izbrala Rafaela. Bi mi povedali nekaj o vaših začetkih? »Ansambel smo ustanovili leta 1973. Prvič smo igrali na plesu v Bukovici. Imeli smo precej treme, saj nismo vedeli, kako nas bodo ljudje sprejeli. Pa je šlo vse po sreči in od takrat redno nastopamo.« Ste vsi že od začetka skupaj? »Ne. Stane Vidmar je pri vojaki, namesto njega pa sedaj igra Branko Meličević. Ko pa se spomladi vrne, bo spet z nami.« Kakšno glasbo igrate? »Večinoma komercialno, tako, ki je poslušalcem najbolj všeč. To so popevke pa tudi narodno zabavne viže. Imamo tudi nekaj lastnih skladb. Pri nastajanju nove, povečini instrumentalne glasbe, sodelujemo vsi člani ansambla. Trudimo se, da bi bila čim bolj izvirna.« Veliko vadite? »V začetku smo, sedaj pa le enkrat na teden. Spomladi, ko študiramo nov program, seveda več. Težav s prostori za vadbo nimamo. Zbiramo se pri našem članu v Šmartnem pri Cerkljah.« Pri nas je dosti podobnih ansamblov, ki bi radi čim več nastopali. Vi imate dela dovolj. Kako vam je to uspelo? »Res je, kar precej smo zasedeni. Ob nedeljah igramo na Kokrici. S športnim društvom smo sklenili pogodbo za jesensko-zimsko sezono. Poleg tega ob petkih in sobotah igramo še v Preddvoru, nastopamo pa tudi na veselicah, kvizih, maturantskih plesih ...« Kaj pa zaslužek? »Nobeden od nas ni poklicni glasbenik. Vsi smo redno zaposleni in se ukvarjamo z glasbo le amatersko, zaradi veselja, denar ni toliko pomemben.« Vaši načrti, želje? »Kakšnih posebnih načrtov nimamo. Želimo, da bi čim dlje ostali skupaj, da bi bila naša glasba čim boljša in da bi nas ljudje še dolgo radi poslušali.«

Vir: Glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva za Gorenjsko, 9. 11. 1976

KANARČEK

Večstanovanjski objekt Kanarček na Nazorjevi cesti, ki je ime dobil zaradi rumene barve fasade, lokal pa je pripadal trgovskemu podjetju Živila.

Prvotno je bila to slaščičarna, nato zatočišče takšnih in drugačnih Kranjčanov. Se je pa klientela razlikovala po obdobju dneva. Nekaj časa smo zahajali v Kanarčka tudi mi. Na določeno obdobje smo izbrali oštarijo, ki je bila nekaj časa zbirališče in izhodišče za žurke. Če nisi vedel, kaj početi, ali si rabil družabnika za pitje, si šel v Kanarčka, saj je bil nekdo vedno tam. Smo pa menjali gostilne, določeno obdobje je bila aktualna ena, nato smo jo zamenjali za drugo. Mislim, da smo dali skozi vse. Poleti pa golf in bazen.

GOLF

Športni center Kranj, današnje otroško igrišče Gibi gib.

Na golfu smo se družili, odigrali kakšen *basket*, mini golf, predvsem pa smo se imeli fino. Tam se je zbiral cel Kranj in okolica.

IN KONČNO DELAVC/DELOVC

Narodni dom, 1922 – 1923, Ivan Vurnik, kasneje Delavski dom, nato kino Storžič, danes zgolj Storžič.

Delavc je posebna zgodba. Začelo se je z ansamblom Modrina. Vsako soboto in nedeljo so imeli tam špil.

Ob sobotah smo bili tam malo mlajši, ob nedeljah malo starejši. Igrali so tako jugo uspešnice kot tudi svetovne. Bilo je malo bolj fensi. Sčasoma so Modrino nadomestili drugi bendi, spomnim se skupine Dvanajsto nadstropje. Odvijali so se tudi koncerti pod okriljem Klg-ja. Morda je organiziral tudi kdo drug, ne spomnim se točno. Je pa takrat v Kranj prišel vsak, ki je kaj veljal. Govorilo se je, da če ti je uspelo v Kranju, potem ti bo tudi drugje. Pankrti, Paraf,

Tomaž Domicelj, Tomaž Pengov, Buldožer, Drago Mlinarec, Begnograd in še in še. Kasnejši *Delavc* pa je šel na plate. Vrtele so se različne zvrsti muzike – od punka, rock 'n' rolla, hardrocka, težkometalne scene, do hitov iz tiste ga časa. Za vsakega nekaj. Kranjske gostilne so bile ob petkih in sobotah že popoldne polne, saj je bila to priprava za *Delavca*. Obiskovali so ga vsi Gorenjci, Jeseničani, Tržičani, folk iz Lesc, Radovljice, Preddvora ...



• Foto: Vir: www.facebook.com/DELOVC/



• Vir: Glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva za Gorenjsko, 9.11.1976

Dvanajsto nadstropje je bila slovenska pop glasbena skupina, ki je delovala v osemdesetih letih 20. stoletja.

Njihova največja uspešnica je Zelene livade s teboj z Opatijskega festivala leta 1985, znani pa so tudi po slovenski izvedbi mednarodnega fenomena Vesele račke (Račji ples). Zaradi sporov je skupina delovala v več različnih zasedbah. Najbolj znani sta Butique (uspešnica: Tanja) in najdlje trajajoče 12. nasprotje. Druge uspešnice skupine so še: Vesele račke (1982), Naturist, Anka kleptomanka, Manekenka, Pesem bolečine (ob smrti Nejca Zaplotnika). Nastopali so na Slovenski popevki, na festivalih Melodije morja in sonca ter Pop delavnica. Posneli so sedem kaset in CD plošč. Veljali so tudi za »hišni« ansambel radijskih oddaj in živih predstav Moped šova Toneta Fornezzija - Tofa in mladinske TV oddaje Periskop. 1983 so izdali malo ploščo Pesem bolečine / Poljubi me v slovo.

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/12._nadstropje

Spomine na žurerske dni je obujal eden izmed mnogih, ki so del mladosti preživeli na omenjenih lokacijah, B. Kranjčan. •

Živa Drinovec

Revija za mladinsko (sub)kulturo
Leto 8, št. 3,
november 2022
ISSN 2385-9350

Izdaja:
Kulturno umetniško društvo SubArt
Kolodvorska cesta 8
4000 Kranj

Člani uredništva:
Gaja Basaj
Teja Hafnar
Jacobsen
Gal Jerman
Marša Malešič
Črt Štrubelj
Tenk
Špela Vovk

Gostujoči člani:
Daša Keber
Oskar
Oblikovanje:
Anita Kepić

Naslovnica:
Infected Raïn,
Lovro Oražem

Lektoriranje:
Nežka Kuček
Urednica:
Živa Drinovec

Tisk:
Tiskarna Oman
Peter Oman S.P.
Cena: brezplačno

ZAJETEK → NA PIRNIKU
 KAU NEU NARDIM
 ZA STRIP
 ELE-
 KTRONKA
 ZIM
 TO SM ZE
 KAU PA
 KAKO SE
 ZNEBIT
 MACKO
 SPELA
 OK BOM
 O JEDRT
 NEJ NARDIM
 STRIP
 O MACKY
 BREZ BRUHANA
 LUDJE ZE
 GOVDRIJO
 JEDRT KAKO
 JEDRT KAKO
 STRIP

* FIZOL JE SAMO PRIMER IN NI PRILOZEN
 DRUŽABNO (ALI OSAMLJE-
 NO) IGRO NAD MACKA

KONEC

13
 11
 7
 5
 3
 2
 1
 START LUJZ
 START TUNČ

IN POTE M TAMET NE
 ŠTEJE (ZOPRN)
 KPOR FRCNE ŽEZ 13
 POSTANE MALICA ROBIJU
 KROKODILU
 VSAKA 3x SKOŽI (3x ŽEZ START
 FRCNEŠ FIZOL*) KPOR DOBI
 NAUVEŽ PIK ZMAGA
 V MOŠVIRJU STA 2
 ŽABICI TUNČ IN LUJZ

